

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1946 kl. 1 em.

Utlåtande angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning.

I enlighet med föreskrift i § 4 av den för bankoutsrottet gällande instruktionen har utskottet granskat riksdagsbibliotekets tillstånd och förvaltning. För sådant ändamål har utskottet tagit kännedom om den av styrelsen för riksdagsbiblioteket till utskottet avlämnade, till riksdagen ställda och härmed överlämnade berättelsen över bibliotekets förvaltning under år 1945 ävensom tagit del av de hos styrelsen under nämnda år förda protokollen. Utskottet har därvid icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att styrelsen för riksdagsbiblioteket må tillerkännas ansvarsfrihet för förvaltningen av riksdagsbiblioteket under år 1945.

Stockholm den 5 mars 1946.

På bankoutsrottets vägnar:
HARALD ÅKERBERG.

Närvarande: se anteckning å utlåtande nr 3.

Till RIKSDAGEN.

Jämlikt § 5 i Stadgar för riksdagsbiblioteket får styrelsen härmed avgiva berättelse över bibliotekets förvaltning under år 1945.

*Allmän
verksamhet.*

Bibliotekets verksamhet har under det gångna året fortgått på vanligt sätt enligt de i stadgarna givna bestämmelserna. Arbetet med insamlingen och katalogiseringen av materialet till »Årsbibliografi över Sveriges offentliga publikationer» 1944 har utförts av förste bibliotekarien, friherre Bror-Gösta Cederström, som även ombesörjt den slutliga redigeringen och utgivningen. Den 9 maj avslutades tryckningen av årsbibliografien.

Redigeringen av Tillägg nr 2 till bibliotekets huvudkatalog omfattande bokaccessionen under åren 1937—45 påbörjades under andra hälften av år 1945. Ungefär en tredjedel av materialet har vid årets slut färdigställts. Redaktör för verket är förste bibliotekarien, friherre Bror-Gösta Cederström. Betydande äldre och nyare förvärv och gåvor ha i samband med utgivningsarbetet slutbehandlats. Sålunda ha bland annat större delen av riksdagens interparlamentariska grupps bibliotek, informationsstyrelsens samling av politiska broschyrer och överste Olof Melins år 1941 till biblioteket överlämnade stenografiska boksamling under året färdigbehandlats och inordnats i kataloger och bokmagasin.

Arbetet med »Förteckning över kommittébetänkanden avgivna åren 1904—45», vartill 1944 års riksdag anvisat medel, har framskridit enligt den uppgjorda planen. Manuskriptet, som utarbetas av bibliotekarien Ivar Beskow på särskilt uppdrag, beräknas föreligga färdigt till sättning under senare delen av år 1946.

Under år 1945 ha för lånesökande framtagits sammanlagt 54 456 volymer. Härav ha utanför bibliotekets lokaler utlånats 16 677 volymer, nämligen till:

Riksdagen och dess utskott	908
Enskilda ledamöter av riksdagen	1 087
Statsdepartement	759
Kungl. kommittéer	1 763
Centrala ämbetsverk	1 375
Bibliotek och arkiv	1 077
Övriga statliga institutioner	609
Icke statliga institutioner, privata företag och sammanslutningar	1 735
Enskilda forskare	7 298
Utländska bibliotek	66

För lånesökande har riksdagsbiblioteket under år 1945 förmedlat lån från 24 inhemska bibliotek och arkiv.

Den katalogiserade och i samlingarna inordnade tillväxten av riksdagsbibliotekets bokförråd under år 1945 utgöres av 6 211 arbeten i 5 645 band och upptager en hyllängd av 109,63 meter. I dessa siffror ingå cirka 1 500 arbeten av ovan nämnda stenografiska litteratur.

Tillväxt.

Från svenska myndigheter och institutioner ävensom från enskilda författare och utgivare har biblioteket emottagit exemplar av utkommet officiellt och statsunderstött tryck.

Som givare ha dessutom 407 inländska och 50 utländska institutioner och korporationer samt 39 enskilda personer ihågkommit biblioteket (se vidfogade bilaga¹). Från kungl. utrikesdepartementet har till biblioteket överlämnats en större samling politiska broschyrer m. m., vilka under krigsåren samlats av statens informationsstyrelse.

Styrelsen hemställer i skrivelse till bankoutskottet om ökning av anslaget till omkostnader, delposten publikationstryck, med 2 000 kronor för återupptagande från och med år 1946 av den årliga utgivningen av »Förteckning över riksdagsbibliotekets nyförvärv». Den plan för bibliotekets framtida katalogverksamhet, som framlades för och godkändes av 1945 års riksdag, innebar bland annat, att publiceringen av dessa årsförteckningar skulle åter igångsättas och närmaste årgång omfatta 1946 års nyförvärv.

Anslag.

Styrelsen äskar vidare anslag å tillsammans 19 000 kronor till kostnader dels för installation av bokhyllor m. m. i visst bokma-

¹ Här ej tryckt.

gasin i bottenvåningen under andra kammarens plenisal dels ock för installation av ny hyllinredning m. m. i riksdagens arkiv i jordvåningen under första kammarens plenisal.

Slutligen hemställer styrelsen om ökning av anslaget till omkostnader, delposten expenser, med 1 000 kronor till kostnader för uniformsbeklädnad åt bibliotekets expeditionsvakter.

*Organisa-
tions- och
löne-
förhållanden.*

Efter framställning från styrelsen beslöt 1945 års riksdag uppflytta från och med den 1 juli 1945 förste bibliotekariebefattningen vid biblioteket från 24 till 26 lönegraden samt andre bibliotekariebefattningarna från 21 till 23 lönegraden. I samband med denna uppflyttning ändrades tjänstebeteckningen för sistnämnda befattningar till »bibliotekarie».

Genom beslut av 1945 års riksdag har vidare anslag beviljats biblioteket för anställande av ytterligare en amanuens i lönegraden Ex 17.

*Styrelse och
tjänste-
personal.*

Inom bibliotekets styrelse ha under det gångna året följande förändringar skett.

Med utgången av år 1945 har justitierådet Nils Alexanderson lämnat ordförandeskapet i styrelsen. Alexanderson var åren 1922—37 styrelsens vice ordförande samt åren 1938—45 dess ordförande. Med sin stora administrativa och juridiska sakkunskap, sin sällsynta lärdom och sitt levande litteraturintresse var han synnerligen skickad för ordförandeposten. Varmt intresserad av bibliotekets olika arbetsuppgifter och organisation blev också hans insats i dess utveckling och verksamhet under åren 1938—45 av utomordentligt och bestående värde.

Under året har chefredaktören Knut Petersson samtidigt med sin avgång ur riksdagens första kammare lämnat biblioteksstyrelsen, som han tillhört sedan den 19 juni 1941. Under sitt relativt korta ledamotskap har han intresserat och förtjänstfullt deltagit i styrelsens arbete.

Kungl. Maj:t förordnade den 30 december till ordförande i styrelsen efter Alexanderson professoren Georg Andrén intill utgången av år 1949 samt till suppleant för ordföranden under samma tid professoren Herbert Lars Gustaf Tingsten.

Valmännen för utseende av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret utsågo den 8 juni till ledamöter i styrelsen för tiden från valet tills nytt val under år 1949 försiggått: ledamoten av

riksdagens första kammare, professoren Åke Ernst Vilhelm Holmbäck samt ledamoten av riksdagens andra kammare, chefredaktören Frans Ferdinand Severin; vidare utsågo valmännen till suppleant för Holmbäck ledamoten av riksdagens första kammare, egnahemsdirektören Bror Adam Nilsson samt till suppleant för Severin ledamoten av riksdagens andra kammare, docenten Elis Wilhelm Håstad.

Beträffande bibliotekets tjänstepersonal är följande att anföra. Expeditionsvakten Georg Oscar Krause har den 11 april genom döden avgått. Krause anställdes den 9 december 1915 som extra vaktmästare vid biblioteket och utnämndes till ordinarie vaktmästare den 1 januari 1919 (med titel expeditionsvakt från och med den 1 januari 1922). Hans bortgång blev för biblioteket och hans arbetskamrater en smärtsam förlust. Med aldrig slappnande intresse och med beundransvärd duglighet fullgjorde han in i det sista sina arbetsuppgifter. Oförtröttlig var hans iver om bibliotekets bästa. Med sitt ljusa, glada, vänliga sinne efterlämnar Krause minnet av en god och hjälpsam medarbetare i bibliotekets tjänst.

Till extra befattningshavare vid biblioteket har efter genomgången provtjänstgöring från och med den 1 maj antagits filosofie licentiaten Anders Lindberger, som från nämnda datum varit förordnad såsom amanuens. Vidare har till den genom expeditionsvakten Krauses död ledigblivna expeditionsvaktstjänsten utnämnts och förordnats från och med den 25 maj extra ordinarie expeditionsvakten vid biblioteket Åke Valter Fransson. För den genom nyssnämnda beslut lediga icke-ordinarie expeditionsvaktstjänsten antog styrelsen från och med den 1 juli extra befattningshavaren i biblioteket Stig Erik Möllberg, som från och med den 1 januari 1946 uppflyttats till extra ordinarie expeditionsvakt.

Under inträffade ledigheter och vakanser ha varit förordnade: förste bibliotekarien, friherre Bror-Gösta Cederström såsom överbibliotekarie under 1 månad och 14 dagar, bibliotekarien Sven Sernander såsom överbibliotekarie under 1 dag samt såsom förste bibliotekarie under 3 månader och 5 dagar, bibliotekarien Ivar Beskow såsom förste bibliotekarie under 1 dag, amanuensen Tryggve Byström såsom bibliotekarie under 3 månader och 18 dagar, amanuensen Anders Lindberger såsom bibliotekarie under 1 månad och 4 dagar samt amanuensen fru Gunnel Bohman såsom bibliotekarie under 5

dagar. Under året har fru Bohman innehaft heltidstjänst under 8 månader och halvtidstjänst under 4 månader samt amanuensen, fröken Elin Ekman heltidstjänst under 3 $\frac{1}{2}$ månader och halvtidstjänst under 5 $\frac{1}{2}$ månader. Sammanlagt 1 $\frac{1}{2}$ månader har filosofie magistern Lennart Thanner tjänstgjort som amanuens med heltidstjänst. Slutligen ha följande personer innehaft tillfälliga förordnanden såsom expeditionsvakter: Axel Hägerström under 2 månader och 15 dagar, Gunnar Karlsson under 1 månad och 4 dagar samt Torsten Westblad under 1 månad och 9 dagar.

Tjänstledighet har beviljats för enskild angelägenhet: förste bibliotekarien, friherre Bror-Gösta Cederström under 1 dag samt amanuensen, fru Gunnel Bohman under 13 dagar; för sjukdom: expeditionsvakten Georg Krause under 1 månad och 13 dagar; för havandeskap med barnsbörd: fru Gunnel Bohman under 4 månader; för militär beredskapstjänst: amanuensen Tryggve Byström under 6 dagar.

För biblioteksstudier genom frivillig tjänstgöring vid riksdagsbiblioteket i Helsingfors samt för orientering i viktigare finskspråkig och rysk juridisk och ekonomisk litteratur har amanuensen Tryggve Byström åtnjutit tjänstledighet under 3 månader.

*Utgivna
skrifter.*

Genom biblioteket har under året utgivits: *Biblioteksstyrelsens årsberättelse 1944* samt *Årsbibliografi över Sveriges offentliga publikationer 1944*.

Stockholm den 15 januari 1946.

GEORG ANDRÉN.

ÅKE HOLMBÄCK.

FRANS SEVERIN.

ERIK WINGE.